

Mark- och miljödomstolen
Vänersborgs tingsrätt
Box 1070
462 28 VÄNERSBORG

Lerum 2022-01-03

Lerums Naturskyddsförenings yttrande avseende Lerums kommuns komplettering och bemötande i mål nummer M5247-19

Lerums Naturskyddsförening (LNF) har tagit del av handlingar avseende rubricerat ”komplettering och bemötande om godkännande av utförda åtgärder med anläggning av ny sjötröskel i L. Stamsjön och på befintlig dammkonstruktion samt tillstånd att anlägga fiskväg vid utloppet av L. Stamsjön”.

LNF lämnade till kommunen under november månad 2018 synpunkter i samrådsskedet och konstaterade att det då av kommunen redovisade förslaget skulle innebära en fördelaktig lösning av regleringen av L. Stamsjöns vattennivå och samtidigt möjliggöra laxfiskvandringmöjligheter (även för ål) från Alebäcken upp till lekplatser i och ovan L. Stamsjön. Önskvärt ur biologisk mångfaldssynpunkt är också att en fiskväg bör utformas så att även andra svagsimmande fiskslag kan vandra.

Lerums Naturskyddsförening tillstyrkte i skrivelse i oktober 2020 godkännande av genomförda och planerade åtgärder under förutsättning att vissa viktiga ändringar och justeringar skulle vidtas under den fortsatta sjödämningsverksamheten vid Kolborydsdämnet.

I verkligheten har dock vattenregimen vid och fr.a. nedströms dämnet blivit betydligt sämre ur fiskvandringssynpunkt under 2021 jämfört med tiden innan nya sjötröskeln anlades! Detta eftersom den nya sjötröskeln blev alldeles för platt vilket fick som effekt att när vattnet i sjön sjunkit till en viss nivå så upphörde vattenflödet nästan helt och en lång sträcka, ibland upp till 5 m längd blev omöjlig för fiskar att forcera. Jämför foton bilaga 1 Kolborydsdämnet sommaren 2020 och 2021,

Även under 2020 avtog vattenflödet kraftigt när L. Stamsjöns vattenyta var nere på sjötröskelns nivå. Dock låg under 2020 tre stycken PVC-rör (120 mm diameter) placerade under sjötröskeln vilket säkerställde en viss minivattenföring vilket gynnade överlevnaden av fiskbeståndet nedströms Kolborydsdämnet.

Däremot har vattenståndet i sjön efter 2020 återtagit en mer normal nivå jämfört med när luckan drogs upp vid dämnet så att strandnivån sänktes upp till en meter år 2018.

Detta kom att underlätta ”reparationen” av den sargade ekologin som uppstod vid ”torrläggningssären” 2018-2019 på L. Stamsjöns stränder vilket är bra.

Det bör även påpekas att Alebäckens vattensystem sedan årtionden tillbaka kalkats för att gynna det däri befintliga laxfiskbeståndet, Detta utgörs av både stationär och havsvandrande öring, och under vissa år även Säveålox.

Med hänvisning till ovan anförda anser Lerums Naturskyddsförening att följande åtgärder nu bör vidtas av Lerums kommun:

- Befintlig sjötröskelprofil justeras till en mer ändamålsenlig profil än vad som nu anlagts - med en betydligt djupare V-form och ”minivattenränna” alternativt iläggande av rör för minivattenföring i tröskeln.
- Modellering av vattenflöden bör göras så att hela vattensystemet uppströms Kolborydsdämnet tas i beaktande för slutgiltig design av dämnet, inklusive gällande regleringsregimer i vattentäkterna Öxsjön och Stora Stamsjön så att modelleringen stämmer överens med den hydrologiska verkligheten.
- En ny vattendom bör sökas för hela ”Alebäckssystemet” eftersom vattenuttaget till Lerums vattenverk beläget vid Öxsjön uppströms är större än tillgången i förhållande till nederbördens årstids-variationer – särskilt då avseende Öxsjöns tillåtna max- och min-nivåer.
- Vattenhushållning uppnås snabbast, billigast och med minst byråkrati genom att informera Lerums kommuns VA-kollektiv om vikten av att spara på vattnet under de tider då vattentillförseln är låg, normalt under vår- och sommartid. Detta kommer att minska risken för att Alebäcken nedströms Kolborydsdämnet ”går torr”.
- Den uppdämda nivån på sjön verkar i nuläget ha blivit högre än vad som beskrivits i underlaget i Lerums kommuns ansökan om godkännande av utförda vattenåtgärder i L. Stamsjön 2019-08-15 KS16.693, vilket föranlett olägenheter för flera berörda fastigheter, orsaken oklar för LNF.
- Som en extra säkerhetsåtgärd bör det övervägas att åter rör alt grov slang för säkerställt minivattenflöde installeras under nya sjötröskeln så att inte Alebäcken nedan dämnet ”går torr” igen.

Lerums Naturskyddsförening
Stefan Larsson, vice ordförande
Stora Bråtavägen 24

443 51 Lerum t

el 0727-005964 email stefan.larsson.westwaters@gmail.com

Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt
Lerums Naturskyddsförening yttrande mål nr M5247-19
Foto Stefan Larsson

Kolborydsdämmet vid ny tröskel 2020-08-04, torrlagd vattenfåra

Kolborydsdämmet nedströms ny sjötröskel 2020-08-04,

Kolborydsdämmet ny sjötröskel 2021-06-24, tidig sommar,